

11

21.) Städerskan ogifta Maria Lovisa Johansson, som bor i huset n:r 33 Roslagsgatan 1 trappa upp och som under det sistförflutna halfåret haft städningen i fru Gerells växelkontor i huset n:r 2 Malmtorggatan:

Växelkontoret ifråga hade före rånmordets föröfvande hållits öppet från klockan 9 förmiddagen till klockan 7 eftermiddagen. Johansson hade förrättat städningsarbetet på mörgnarne, innan kontoret öppnades, och således äfven före fröken Hellstens ankomst till kontoret. För att komma in i lokalen, hade hon nycklar till densamma. Först en större nyckel till det lås, som satt i själfva järndörrarne, och vidare två nycklar till de två hänglås, som sutto i järndörrarnes öfverfall.

Onsdagen den 5 nästlidne januari hade Johansson kommit till växelkontoret vid tid mellan klockan 1/2 8 och 8 förmiddagen samt fullgjort städningsarbetet.

Efter det hon låst upp de två hänglåsen, hade hon tagit in desamma i affären och lagt dem å det lilla fällbordet invid kassaskåpet. Hon kunde icke erinra sig, om hon dagen ifråga skjutit till hänglåsen, så att de gått i lås, innan hon lade ifrån sig desamma. Ibland hade det dock händt, att hon, utan att tänka därpå, skjutit till låsen, hvilka låses genom att trycka in kolfven. Under det hon städat hade järndörrarne varit fullkomligt öppna; och hade de inre dörrarne varit tillslutna men icke låsta.

Under det Johansson sålunda ensam uppehållit sig i affären och under det hon stått vid den å bordet varande allmänna telefonapparaten och telefonerat till en bekant, hade en man kommit in i affären. Mannen ifråga hade öppnat en af de inre dörrarne med höger hand, med

2

hvilken hand han sedan hållit fast i dörren, samt vändt sig mot den plats, där Johansson stod och telefonerade. Mannen hade hållit den vänstra handen rakt ned vid sidan; och hade han uppe i vänstra armvecket haft ett föremål, som hon trodde vara en portfölj. Hvar mannen haft sin vänstra hand, om densamma varit nedstucken i vänstra öfverrocksfickan eller om han hållit i något, som han haft innanför rocken, hade Johansson icke observerat. Han hade vid inträdet i lokalen icke hälsat och icke tagit af sig hatten. Mannen hade vid inträdet i affären icke sagt något, men hade Johansson, som noga betraktat mannen, yttrat: "Kontoret är inte öppet ännu, men det öppnas klockan 9". Klockan hade nämligen vid mannens inträde i lokalen felat 10 minuter i 9. Omedelbart efter Johanssons nyas nämnda yttrande hade mannen lämnat lokalen. Han hade icke heller nu sagt något och icke håller hade han lyftat på hatten.

Fröken Hellsten hade kommit till lokalen vid klockan 9-tiden förmiddagen. Hon hade haft sin svarta handväska i handen och äfven medhaft ett paket smörgåsar. Väskan hade hon troligen lagt ifrån sig å den stol vid pulpeten, å hvilken hon brukade sitta. Hon hade genast efter ankomsten öppnat kassaskåpet och ur de öfre två facken tagit fram penningar och lagt ut i fönstren, alldeles som hon brukade göra hvarje dag. Johansson hade uppehållit sig i affären till vid klockan 1/2 10-tiden förmiddagen. Efter det fröken Hellsten kommit och tills Johansson aflägsnade sig från affären, hade enligt hvad Johansson kunde påminna sig, endast en man varit inne i affären; och hade detta troligen varit kort före klockan 1/2 10. Johansson hade vid mannens inträde i växelkontoret uppehållit sig bakom den skärm, som är placerad i närheten af kassaskåpet, för att hämta koks. Johansson hade icke hört, hvad mannen haft för

Ärende, men hade hon hört fröken Hellsten, bland annat svara: "Det vet jag icke; det är nog på Norrlandsgatan". Samtidigt härmed hade Johansson stigit fram från skärmen. Hon hade helt hastigt sett på mannen, men hade hon dock observerat, att äfvén denne haft en portfölj att bära. I anledning häraf hade hon fått för sig, att det varit samme man, som var inne å växelkontoret före klockan 9 på morgonen och om hvilken hon förut talat. Efter det fröken Hellsten gifvit mannen ifråga besked, hade mannen gått från affären, icke långt därefter hade Johansson äfvén lämnat kontoret. Fröken Hellsten hade då satt på chokoladvatten; och hade hon stått i begrepp att äta frukost.

Växelkontorets lokal upplyses med elektriskt ljus. En i taket uppsatt krona är sålunda försedd med tre lågor, hvarjämte andra lågor ^{såväl} finnas i lokalen. Under nästlidne januari månad hade det elektriska ljuset - åtminstone i nämnda takkrona - brunnit hela förmiddagarne. Ljuset tändes och släcktes genom att vrida om två stora svarta knappar, som sitta å den åt Malmtorgsgatan varande väggen vid disken och ofvanför rikstelefonapparaten. Dessa knappar äro lätt i ögonen fallande. Nu ifrågavarande morgon - onsdagen den 5 nästlidne januari - var äfvén det elektriska ljuset i affären tändt; och hade sålunda, då Johansson vid klockan half 10-tiden aflägnat sig från affären, den stora takkronan brunnit.

Johansson har å detektivstationen lämnats tillfälle att se Ander; och har Johansson därvid förklarar, att det är hennes bestämda öfvertygelse, att det var Ander, som klockan 10 minuter före klockan 9 var inne på växelkontoret, då Johansson ensam uppehöll sig därstädes. Anders såväl utseende som hållning vore fullkomligt lika utseendet och hållningen å den man, som var inne vid detta tillfälle å växelkontoret. Ansiktsdragen äro alldeles

4.

desamma. Då Ander å detektivstationen förevisades för Johansson och Ander blef införd i det rum, där Johansson då uppehöll sig, slog henne genast den påfallande likheten.

Huruvida det varit Ander, som vid det senare tillfället varit inne å växelkontoret, kunde hon däremot icke säga. Hon hade till en början haft för sig, att det var samme man, som vid förstnämnda tillfället varit inne, detta ehuru hon icke så noga betraktat den sistnämnde mannen. När hon sedermera tänkt närmare efter, ville hon emellertid draga sig till minnes, att den man, som vid sistnämnda tillfället varit inne å växelkontoret, var längre än den man, som vid förstnämnda tillfället varit där inne.

Johansson har lämnats tillfälle att se tjänstemannen Georgii, - hvilkens berättelse intagits här nedan - men har Johansson förklarar, att hon icke kunde säga, om det varit eller icke varit denne, som hon vid sistnämnda tillfället sett på växelkontoret.

Johansson har äfven å detektivstationen lämnats tillfälle att se de båda hänglåsen, som anträffats hos Ander ute vid Karlsudd. Johansson har därvid förklarar, att hon i dessa lås igenkände de två lås, som änkefru Gerell blifvit fränstulen vid råntillfället och hvilka lås af Johansson på morgonen den 5 nästlidne januari borttagits från järndörrarne till affären och därefter lagt på det lilla bordet vid kassaskåpet, Hon kan taga på sin ed, att det är samma lås.

Då Johansson måndagen den 10 nästlidne januari var inne å växelkontoret och gjorde rent därstädes, hade hon på korgbordet bredvid vattenkerafinen, anträffat en penningskyffel - densamma, som förvaras å detektivstationen - och visat den för fru Gerell, hvilken tagit hand om skyffeln. Johansson hade aldrig förr sett denna penningskyffel i affären.